

Posudek diplomové práce
SIMONY SKLENÁŘOVÉ
SARDINSKÉ ROMÁNY GRAZIE DELEDDOVÉ
Ústav románských studií FFUK

Simona Sklenářová zvolila za téma své diplomové práce romány sardinské autorky Grazie Deleddové. Práce se jí vskutku povedla: je fundovaná a materiálově mimořádně bohatá. Svědčí mimo jiné o tom, že diplomantka má k Sardinii osobní vztah a dobře ji zná.

Po stručném úvodu Sklenářová otevírá svou práci kapitolou Sociografická charakteristika ostrova, kde postupně charakterizuje sardinský literární život za časů Deleddové, popisuje životní styl sardinské komunity a přibližuje nám Deleddové rodiště.

Následuje obsáhlá kapitola, která velmi detailně rekonstruuje spisovatelčin život, počínaje rodinným zázemím a kontakty se sardinskými a italskými literáty přes manželství a přestěhování do Říma až k přijetí Nobelovy ceny. Diplomantka přitom vhodně využívá rozmanitých svědectví, jak je uchovaly vzpomínky přátel, osobní korespondence a kritické ohlasy. Životní dráha je zároveň osnovou pro chronologii spisovatelčina díla, jež je tu připomenuto v úplnosti. Významnější texty jsou už na tomto místě stručně charakterizovány.

Jádro práce představují tři obsáhlé analytické kapitoly, věnované třem reprezentativním románům: *La via del male* (1896), *Elias Portolu* (1900, knižně 1903) a *Canne al vento* (1913).

Pro své analýzy si diplomantka zvolila relativně jednotné schéma: po stručném resumé zápletkové konstrukce věnuje pozornost typologii postav (hlavních a vedlejších), načež se zaměřuje na ideový kontext, v němž se postavy pohybují (sardinská komunita, náboženství) a v závěru charakterizuje stylistické prostředky, s nimiž Deleddová pracuje.

Analýzy jsou vesměs zdařilé. Diplomantka věnuje soustavnou pozornost tomu, jak je psychologie postav hlubinně determinována archaickým společenským a morálním kodexem a jak přesně Deleddová motivuje chování a životní volby svých hrdinů právě tímto lokálním kontextem. Všimá si, kolik je v těchto příbězích potlačené energie (což se nejčastěji projevuje jako erotické frustrace), a jak její uvolnění zpravidla znamená prohřešek proti tradičnímu řádu (návratné téma viny a trestu se u Deleddové objevuje s nemenším důrazem než například u Dostojevského). Diplomantka rovněž minuciózně registruje detaily, jež příběhy zasazují do

konkrétního sardinského prostředí, ať jsou tímto prostředím přírodní fenomény – jež Deleddová dokáže evokovat mimořádně sugestivními impresionistickým popisů, vyznačujícími se nevšedním barevným viděním –, nebo charakteristické interiérové segmenty. Stejně pečlivě si všímá i folklórních prvků, zvykosloví, náboženských rituálů (pouť, svatba, pohřeb, svátek, masopust, stříž), jež znovu podtrhují specifičnost toho, co symbolizují narativní konstrukce. Upozorňuje však zároveň to, že románové obrazy Deleddové nemají skansenový charakter, ale že naopak zrcadlí společnost v pohybu, transformaci, pro niž je příznačný nejen nástup nových sociálních vrstev (obchodnických), ale i pronikání „pevninských“ mravů (nejvýrazněji v *Canne al vento*).

V neposlední řadě pak diplomantka pečlivě prozkoumává zobrazovací metodu Deleddové (otázku jejího verismu), její výrazové prostředky a dotyk její italštiny s rodným nářečím. Zaujala mě připomínka toho, že také Deleddová byla považována – a sama se považovala – za špatnou stylistku, tak jako řada geniálních autorů se specifickým regionálním jazykovým ukotvením (Svevo, Pirandello).

V závěrečné kapitole si diplomantka všímá nápadné frekvence žen v personálu příběhů Deleddové. Přesvědčivě dokládá, že právě v ženských postavách je nejzřetelněji tematizován svár mezi starou Sardinii a novými modely chování.

Úhrnem:

Simona Sklenářová napsala mimořádně bohatou a solidní monografii. Založila ji na drobnohledných analýzách textů a dialogu s rozsáhlou sekundární literaturou. Výsledkem je velice citlivý portrét autorky, která si tuto pozornost nesporně zaslouží.

Výhrady nemám žádné. Opravit je třeba na s. 13 pouze identifikaci sassarského nakladatele Giuseppe Dessiho se stejnojmenným spisovatelem (ti dva patří jiným generacím a snad ani nebyli v příbuzenském vztahu). Na okraj zmíním, že mě překvapuje, že v práci, která má v zásadě vysokou stylistickou úroveň, se sem tam objevují drobné lapsy dost těžkého kalibru (alespoň tak to působí na pozadí toho pěkného výkladového stylu). Diplomantka sice řadu z nich opravila v připojených erratech, ale něco ještě zbylo: „vyšly na spisovatelčiny náklady“ (s. 23; ten plurál je italianismus, zrovna jako „editor“ Dessì), „degenerační chování“ (s. 24), „žádost o přesun“ (s. 26, česky „o přeložení“), „o lásce zřeknuté ve jménu víry“ (s. 30), „pod tíhou vína... se vyzná z lásky“ (s. 42), „niterní pocity“ (s. 43) apod. Sem tam jsou také chybné překlady: nerozumím, proč se titul Atene di Sardi (Sardské Athény, s. 15) překládá jako Předek Sardů, anebo „giudicati“ na mapce VII jako království. Je to samozřejmě nepřeložitelná realie, ale „knížectví“ by nejspíš stačilo, teprve tyto „judikáty“ vytvářely spolu s dalšími územími il regno di Sardegna.

Ale to jsou vesměs věci, jež by nepochybně zmizely po ještě jedné redakci textu. Můj závěr je jednoznačný: práce je nadstandardní a hodnotím ji známkou výborně.

Praha, 27. 8. 2014

doc. PhDr. Jiří Pelán, Ph.D.,
vedoucí práce